

„Stajerc“ izhaja vsaki petek, datiran z dnevom naslednje nedelje.

Naročnina velja za Avstro-Ogrsko: za celo leto 3 krona, za pol in četrt leta razmerno; na Nemčijo stane za celo leto 5 kron, za Ameriko pa 6 kron; za drugo inozemstvo se računari naročnino z ozirom na visokost poštnine. Naročnino je plačati naprej. Posamezne številke se prodajajo po 6 vin.

Uredništvo in upravnistvo se nahajata v Ptuj, gledališko poslojše štev. 3.

Slava Tebi, ki si nas kmate ljubiti!

Kmečki stan, srečen stan!

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastoni, ali rokopiše se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torek zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inservator) je za celo stran K 64, za 1/2 strani K 32, za 1/4 strani K 16, za 1/8 strani K 8, za 1/16 strani K 4, za 1/32 strani K 2, za 1/64 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 14.

V Ptuj v nedeljo dne 5. aprila 1908.

IX. letnik.

Vun z resnico!

Naši nasprotniki pravijo vedno: „Stajerc“ piše drugače, nego mi! In — „Stajerc“ laže... Te dve trditvi sta tako otročji, da bi se človek najraje smejal. To je istotako, kakor da bi kdo rekel: Ta studenec ima izvrstno vodo, — ali njegov lastnik je Mohamedanec, — torej se ne sme vode piti. Ako bi bili mi, ki pišemo, delamo in se žrtvujemo za „Stajerca“, še tako slabi ljudje, — glavno je, da učimo prav! Ali mi se kot osebe ne pustimo ničesar očitati, — še manj pa pustimo kaj čitati našemu listu, ki je edini slovenski list, kateri brez obzira na levo in desno zagovarja svete pravice ljudstva. Kar se pa tiče drugega očitjanja, da „Stajerc“ laže, je odgovor zelo lahak. Za sto vragov, — ako lažemo, zakaj nas ne tožite? Vsak otrok danes že ve, da pridemo za vsako lažljivo besedo, ki jo napišemo, lahko pred porotnike! Zakaj, vi deviško čisti prvaški hofrati, dohtorji in duhovniki, — zakaj ne tožite? Ako se poštenemu človeku krivica zgodi, potem gre s čisto vestjo k sodniji. Vi pa pravite: „Stajerc“ laže“ in mislite, da ste s tem oprani...

Mi ne bomo veliko pisarili. Ali ponoviti hočemo danes vprašanja:

1. Zakaj so prvaški klerikalci glasovali za tisto avstro-ogrsko pogodbo, ki nam prinese vsako leto najmanj 30 milijonov kron škoda?
2. Zakaj so dali klerikalni prvaki vladi pravico, delati s Srbijo trgovinske pogodbe, po kateri se bode oškodovalo domačo našo živinorejo?
3. Zakaj je bil koroški orgljar Grafenauer odlikovan? Zakaj glasuje v deželnem zboru proti temu, za kar se doma sam poteguje?
4. Zakaj ne tožijo vsi tisti čedni duhovniki, katere smo doslej za ušesa prijeli? Zakaj ne tožijo tisti prvaški advokati, ki smo jim dokazali, da preveč računajo? Zakaj?

Pogoreli klerikalci.

(Založna v 1 dejanju.)

Piše Gustl od Savinje.

(Osebe: komisar, Tine, Tone e tutti quanti. Kraj Brezule.)

1. Prizor.

Kraj: Brezule, salon Toneta.

Tone: Ljubi moji! Poklical sem vas, da se pogovorimo o volitvi, ki se vrši 26./3. 1908 in kaj nam je ukreniti, da riharja in šribarja, ta prokleta... † † † nemčurja vlovimo.

Tine: Ja nekaj bi se moglo najti. Če nič ne storimo, nam preti novarnost pri volitvi.

Tone: Seveda! Zdaj je skrajni čas, da jima vzamemo ugled. Kaj rečete kaj bi bilo, ako bi zahtevali že zdaj pregled računa?

Vsi: Živio! Le! le!

Tone: Mislim si da mora to hitro iti. Najboljše je, da pokličemo komisarja brzojavno v imenu občine. Na brzojavko hitro pride in zasači ta nemčurja.

France: Misel je dobra, hm, hm! [Pa v Račah se ne sme brzojaviti, kajti tukaj nas poznajo. Najboljše je, da se brzojavi v Mariboru.]

Tone: Izvrstno. Tine zna dobro nemško, on se naj pelje v Maribor in odda brzojavko.

France: Kaj pa če se najde račun v redu. Kdo? plača potem stroške.

Figafaga: Bomo pač vkup vrgli.

Pisali bi lahko še več! Ali — ni vredno! To pa pač že danes rečemo: ako se prvaška gospoda ne bode na edino pravilni način pred sodnijo branila, — napeli bomo druge strune. Vse kar je prav, — ali v politični borbi se mora istotako poštenje varovati.

Vun z resnico torej vi čedni, lepi „voditelji“ slovenskega naroda...

Dopisi.

Sv. Križ pri Rogasli Slatini. Naš g. kaplan Krajnc in organist Ivan sta večkrat povabljeni na „furovš“ ali „kolone“ in pa na god katerega so obhajali na sv. Jederte večer. Seveda njima ne smemo zamiriti, da hodita na pojedine k Sornovim, ker hodi dekle na kor peti in si je dobro poznana s tema dvema gospodoma. Kadar ta Sornova cerkvena pevka preskrbi jedila in pijače, tudi ne pozabi na svoje prijateljice, da pridejo pomagati gospode zabavati. Ko je ta „Marijina družba“ vsa skupaj zbrana, potem se je in pije in poje, tako da se ga vsi pošteno naskajo. Pripovedujejo stare žene, katere so to „Marijino družbo“ opazovale, da se jim je studilo do skrajnosti obnašanje teh devic in kaplančka kakor tudi organista; takšni grešni smeh, vriskanje in vpitje mora biti človeku sumljivo od teh „nedolžnih“ devic, katere imajo oči vedno v tla obrnjene in pred vsakim hrastovim štorom doli pokleknejo, da jih kedo vidi in potem govori o njih pobožnosti. Vi častiti gospod kaplanček, kaj pa vas vedno vleče k nam na „rodne“ po tej grdi poti, ko je sedaj zimski čas? Mogoče Vas petje od Sornove device tako zanima, da se po noči klatite z Ivanom tu po „rudnah“ in v Sornovo hišo hodite na sedet. Ostanite rajši doma v kaplaniji in se malo izobrazbe učite da ne bode starih ljudi, ko pridejo kot poštene kristjanje k vam k spovedi, zmijali, kakor ste proti neki stari ženi lepe izraze rabili, ko je pri spovedi rekla, da je dve nedelji doma otala, da ni mogla v

cerkev iti; Vi ste jo surovo napadli: ti ne dobiš odveze, hudič te že tako ima na ketni! Mi pa mislimo, da bode hudič poprej takšne duhovnike na svojo ketno pripel, kateri ponoči okoli hodijo na mesto da bi doma molili za grešne duše. Napredni Rodenčan.

Podova. Dragi „Stajerc“! Prosim te da sprejmeš tudi od nas nekaj zanimivega. „Gospodar“ in „Nar. list“ sta na podli način napadla našega občine priljubljenega občinskega uradnika g. nadučitelja Achitach-a. Njegovih, vsem občanom dobro znanih zaslug za občino Podovo ni treba tukaj naštevati. — Naš strastno klerikalni 1. obč. svetovalec Anton Mlakar je grozno pogorel. Kot zastopnik občine je lansko leto v spremstvu c. kr. orožnika g. Romih pregledoval škodo, povzročeno po zajehi na sadnem drevu. Pregled je trajal 5/4 ure in je zahteval imenovan osrečevalec občine pri c. kr. okraj. glav. Maribor 10 K odškodnine. To mu je z odlokom z dne 25 [2. 08. št. 32960 dalo pravi odgovor. Kratka vsebina odloka je - niga - nega! Mlakar je izvrsten „Schätzmeister“. On ceni povzročeno škodo uro daleč iz svojega salona, s pomočjo rešpetlina, kateri kaže tudi skozi gošo in računi zato — 4 K. Ali je bater?

iz Berkovec (Ljutomerski okraj). Ljubi „Stajerc“, dva meseca sem komaj na tebe naroden ali prepričan sem, da ti najlepšo resnico pišem; jaz bi te zato prosil, da tudi iz našega kraja enkrat kaj poročáš. Mi Berkoci spadamo pod župnijo, sv. Jurja na Ščavnici, vsolani pa smo v sv. Duhi na Starigori. Pri sv. Duhi smo morali graditi novo šolo čeravno bi se stara dala povekšati in bi tako dosti manj stroškov imeli. — Ali kaj nas in veliko drugih najbolj čemer, je to, da je šola že tri leta sezidana pa še zdaj ne vemo, koliko to zidanje stane — Nadzorstvo, račune itd. je peljal načelnik krajnega šolskega sveta posestnik Janez Vuk. Pri tem delu mu je pomagal Franc Kocmut, učitelj pri sv. Jurju in ta dva gospoda skozi tri leta nista zamogla vkup zračunati, koliko nova šola

Tone: Tudi velja. Tinetu moramo že pomagati. Kdo je tedaj zato, da se brzojavi naj vzdigne roko. Enoglasno. Tine jutri je sredi, pelji se v mesto in opravi to.

2. Prizor.

(Osebe: Komisar, obč. odbor Podove med tem Tine in Tone. Kraj: Občinska pisarna v Brezulah.)

Komisar: Gospodine! Otvorim sejo in prosim predstojnika, da mi predloži blagajniške knjige. (Le stori! g. komisar pregleduje račune.)

Tone: (k Tinetu) Šmentana stvar; se mi zdi ne bo nič našel gospod.

Tine: Vendar le ne. Zdaj že išče celo uro zastoni.

Tone: Hm! hm! Bi ne bil verjel da sta rihar in šribar taka poštenjaka in da sta tako dobro birtvala.

Komisar: Gospodje! Kakor ste se zmenoj vred prepričali je zdajni g. predstojnik Arneč Pauman popolnoma pravično in pošteno deloval. Čudno se mi zdi, da ste g. predstojnik po me brzojavili.

Arneč: (Gleda začuden) Saj nisem brzojavil! **Komisar:** (kaže brzojavko) Ja kdo je pa tedaj v imenu občine brzojavil? To je ja kaznivni prestopok. Tone ste vi brzojavili?

Tone: (Ponosno) Jaz nisem brzojavil! **Komisar:** Če niste bili Vi, pa morate vedeti, kdo je bil, ker rečete — jaz — nisem bil. Morda ste bili vi Tine?

Tine: Ja gospod, jaz sem bil! (Presenečenje.)

Komisar: Ja iz katerega uzroka ste pa v imenu občine mene poklicali.

Tine: Jaz sem pač mislil, da bi dobro bilo, če bi se račun pregledal.

Komisar: Zato bode zdaj vse stroške plačali in še zaprti bode zaradi prevare.

3. Prizor.

(Osebe: Tone, Tine in sodrugi sedijo okoli mize pri Tonetu.)

Tone: Da bi nam bil v. g. šteno tako zmešal, bi ne bil vrjel. Saj smo jo tako lepo pogruntali.

Tine: Slabo je spadlo, slabo za nas. Bi bil jaz tako delal ko rihar, bi bilo tudi za me boljše.

Figafaga: Lepo sta nas naučila, kako se mora birtvat. To pa zastopita ta dva.

Tone: Da bi še vsaj kteri drugi bil, ne pa ravno Arneč, ker ga težje vidim ko trn v peti. (Nalije kupice.) Pijmo ga, da pozabimo. (Cinkanje.)

4. Prizor.

(6 dni pozneje. Kraj: Občinska pisarna. Osebe: Komisar, volilci. Voli se v 2. in 1. vvilnem redu.)

Tone: (Pred pisarno.) Le pojdimo noter da vidimo kako se dela. Zmaga je naša.

Tine: Seveda je naša, saj smo dovolj agitali. Skrhnil pa tudi ne bode nihče. Ti ki so bili v 3. volilnem redu izvoljeni in sicer Franz Pauman, Štefan